

ናይ ኮረና ቫይረስ 2019 (COVID-19) ሕጻን ምስዘሕዘኩም፡ እንታይ ክትገብሩ ይግባእ፡

ናይ COVID-19 ሕጻን ምስ እትሓሙ፡ ወይድማ በቲ COVID-19 ዘሕምም ቫይረስ ተጠቐሎ ኢልኩም ምስ እትጥርጥሩ፡ እቲ ሕጻን ንኣብ ቤትኩም ይኹን ኣብ ማሕበረሰብኩም ዝርከቡ ሰባት ከይመሓላለፍ ምእንቲ፡ ነዞም ዝሰዕቡ ስጉትታት ክትክተሉ ይግባእ።

ናይ ሕክምና ኣገልግሎት ንምርካብ እንተዘይኮይኑ፡ ብኻልእ ምክንያት ካብ ገዛ ከይትወጹ።

ናይ ሕክምና ኣገልግሎት ንምርካብ እንተዘይኮይኑ፡ ካብ ገዛኹም ወጻኢ ዝግበር ምንቅስቃሳት ደረት ክትገብርሉ ይግባእ። ናብ ስራሕ ቦታ፣ ቤት ትምህርቲ፣ ወይድማ ህዝባዊ ቦታታት ከይትኸዱ። ህዝባዊ መጎዓዝያ፣ ብሓባር ዝግበር መጎዓዝያ፣ ወይድማ ታክሲ፣ ካብ ምጥቃም ተቆጠቡ።

ኣብ ውሽጢ ቤትኩም ካብ ዝርከቡ ሰባትን እንስሳታትን ርሓቑ።

ሰባት፣ ብዝተኻእለ መጠን፡ ኣብ ሓንቲ ክፍሊ ጥራይ ብምኳን፡ ኣብ ውሽጢ ገዛኹም ካብ ዝርከቡ ካልኣት ሰባት ርሓቑ። እንተተኻእሉ ድማ፡ ናትኩም ፍሉይ ዝኾነ ሽንት ቤት ወይ ክፍሊ መሕጸቢ ሰብነት ክትጥቀሙ ይግባእ።

እንስሳታት፣ ሓሚምኩም ከለኹም ንእንስሳ ዘቤት ወይድማ ንኻልእ እንስሳታት ኣይትከናኹ። ዝያዳ ሓበሬታ ንምርካብ ኣብቲ [COVID-19](#) ከምእውን እንስሳታት ዝብል ተመልከቱ።

ናብ ሓኪምኩም ቅድሚ ምኻድ መጀመርያ ደውሉ

ናይ ሕክምና ቆጶራ እንተደኣ ኣሎኩም ኮይኑ፡ ናብቲ ኣገልግሎት ጥዕና ብምድዋል COVID-19 ከምዘሎኩም ወይድማ ክህልወኩም ከምዝኸለል ሓብርዎም። እዚ ድማ እቲ ኣገልግሎት ጥዕና፡ ካልኣት ሰባት ምእንቲ ከይሓሙ ወይድማ ከይቃልዑ ኣቐዲሙ ዝድለ ስጉምትታት ክገብር ይሕግዝ።

ናይ ሕክምና ማስኬራ ግብሩ

ኣብ ከባቢ ካልኣት ሰባት ምስ እትህልዉ (ንኣብነት፡ ኣብ ሓደ ክፍሊ ወይ መጎዓዝያ ምስትህልዉ) ወይድማ ኣብ ጥቕ እንስሳታት ምስትህልዉ ከምእውን ናብቲ ኣገልግሎት ጥዕና ቅድሚ ቅድሚ ምእታውኩም ናይ ሕክምና ማስኬራ ግብሩ። ናይ ሕክምና ማስኬራ ክትገብሩ ምስ ዘይትኸኢሉ (ንኣብነት፡ ናይ ምትንፋስ ሽግር ስለ ዘስዕበልኩም)፡ ምሳኹም ዝነብሩ ሰባት ኣብቲ ዘልኸም ክፍሊ ክኣትዉ ኣይግባእን። ወይድማ ናብ ክፍልኹም እንተደኣ ኣትዮም፡ ንሳቶም ናይ ሕክምና ማስኬራ ክገብሩ ይግባእ።

ኣብ ክትስዕልሉ ወይድማ ሕንጥሽው እትብልሉ ግዜ ተሸፈኑ

ኣብ ክትስዕልሉ ወይድማ ሕንጥሽው እትብልሉ ግዜ ኣፍኩምን ኣፍንጫኹምን ብሉሰሉስ ወረቐት መንዲል ተሸፈኑ። ነቲ ዝተጠቀምኩምሉ ሉሰሉስ ወረቐት መንዲል ኣብ ጎሓፍ የእትውዎ። ብቐጽብት ድማ ኣእዳውኩም ብማይን ሳሙናን ን20 ሰከንድ ዝኣክል ብምፍሕፋሕ ተሓጸቡ። ወይድማ ካብ 60% ክሳብ 95% ኣልኮሆል ዘለዎ ሳነታይዘር ንኣእዳውኩም ብምልኡ ብምውልዋል ክሳብ ዝነቅጽ ነንሕድሕዱ ብምፍሕፋሕ ኣጽርይዎ። ኣእዳውኩም ክሳብ ዝርእርሱት ምስ ዝህልዎ ማይን ሳሙናን ክትጥቀሙ ይምርጽ።

ናይ ግልኹም ዝኾነ ናይ ገዛ መሳርሒታት ምስ ካልእ ሰብ ካብ ምጥቃም ተቆጠቡ።

ሸሓኒታት፡ መስተዶ ብኬሪታት፡ ኩባያታት፡ መብልጫ ማናኩ፡ ሽጎማኒታት፡ ብሓባር ኣይትጠቀሙ። ከምእውን ምስ ካልእ ሰብ ወይ እንስሳ ሓደ መደቀሲ ኣይትጠቀሙ። እዞም ነገራት እዚ ኣቶም ድሕሪ ምጥቃምኩም፡ ብማይን ሳሙናን ብደንቢ ክሕጸቡ ይግባእ።

ኣእዳውኩም መመሊስኩም ተሓጸቡ

ኣእዳውኩም መመሊስኩም እንተወሓደ 720 ሰከንድ ዝኣክል ብምፍሕፋሕ ብማይን ሳሙናን ተሓጸቡ። ማይን ሳሙናን ኣብ ጥቕኹም እንተዘየለ፡ ካብ 60% ክሳብ 95% ኣልኮሆል ዘለዎ ሳነታይዘር ንኣእዳውኩም ብምልኡ ብምውልዋል ክሳብ ዝነቅጽ ነንሕድሕዱ ብምፍሕፋሕ ኣጽርይዎ። ኣእዳውኩም ክሳብ ዝርእርሱት ምስ ዝህልዎ ማይን ሳሙናን ክትጥቀሙ ይምርጽ። ብዘይጸረየ ኣእዳውኩም ንዓይንኹም፡ ንኣፍንጫኹም፡ ከምእውን ንኣፍኩም ካብ ምሓዝ ተቆጠቡ።

“ብዙሕ ግዜ ንዝተሓዘገገሩት መዓልታዊ ኣጽርይዎ

ብዙሕ ግዜ ዝተሓዘ ነገራት ከምኒ፡ ካውንተር፡ ጣውላ፡ መኸፈት ማዕጸ፡ ናይ መሕጸቢ ክፍሊ መወልዲ፡ ሽንት ቤት፡ ተሌፎን፡ ኪቦርድ፡ ታብለት፡ ከምእውን ኮምዲናታት የጠቓልል። ከምእውን ከም ደም፡ ቀልቀል፡ ወይድማ ናይ ኣካላት ፈሳሲ ዘለዎ ዝኾነ ቦታ ኣጽርይዎ። ከምቲ ኣብ ኣጠቓቕምኡ ተገለጹ ዝርከብ፡ መንጸጊ ወይድማ መወልወሊ ዘለዎ ናይ ገዛ መጽረዩ ተጠቀሙ። እቲ ኣብ መጽረዩ ቁሳቁሳት ዘሎ መምርሒ ጽሑፍ ነቲ ውጽኢታት ብግቡእን ብጥንቃቄን ክንጥቀሙ ምእንቲ ክንኸኢል ተባሂሉ ዝተጻሕፈ ክኸውን እንከሎ፡ እቲ መጠንቀቕታ ድማ፡ ነቲ መጽረዩ ቁሳቁስ ኣብ ንጥቀሙ ግዜ፡ ንኣብነት ጓንቲ ክንለብስ እንከሎና እንታይ ዓይነት ጥንቃቄ ክንገብር ከምዝግበሩና ከምእውን ነቲ መጽረዩ ኣብ ንጥቀሙ ግዜ ኣብ ቁሉዕ ንፋስ ዝኣትዎ ቦታ ክንጥቀሙ ከምዘለና ዝኣመሰለ መምርሒታት ዝሓዘ እዩ።

ዘስምዓኩም ምልክታት ሕጻን ምስ ተኸተሉ

እቲ ሕጻን እንዳብርትዓኩም ምስዝኸይድ (ንኣብነት ናይ ምስትንፋስ ሽግር ምስዘገገሙ) ብቐልጠፍ ሕክምና ክትረኽቡ ይግባእ። ናብቲ ሕክምና ቅድሚ ምኻድኩም፡ ኣቐዲምኩም ናብቲ ኣገልግሎት ጥዕና ብምድዋል COVID-19 ከምዘለኩም ወይድማ ክትምርመሩ ከምዘለኩም ንገርዎም። ናብቲ ቦታ ቅድሚ ምእታውኩም ናይ ሕክምና ማስኬራ ግብሩ። እዚ ዓይነት ስጉምቲ ምስ እትወስዱ ድማ እቲ ኣገልግሎት ጥዕና፡ ኣብቲ ቤት ጽሕፈት ወይድማ መጸባዕ ክፍሊ ዘለዎ ካልኣት ሰባት ምእንቲ ከይሓሙ ወይድማ ከይቃልዑ ዘድሊ ስጉምትታት ክገብር ይሕግዝ።

ነቲ ወሃቢ ኣገልግሎት ጥዕና ድማ ናብቲ ናይ ከባቢ ወይድማ ሃገራዊ ክፍሊ ጥዕና ክድውል ሕተትዎ። ኣብ ትሕቲ ቀጻሊ ምክትታት ወይድማ ርእስ ምክትታል ዘለዎ ሰባት፡ በቲ ናይ ከባቢ ኣም ክፍሊ ጥዕና፡ ወይድማ ናይ ክፍሊ ጥዕና ፕሮፈሽናላት ዝተወሃበ መምርሒታት ብግቡእ ክተታተሉ ኣለዎም።

ናይ ጥዕና ኢመጸርጀንሲ እንተደኣ ዘድልየኩም ኮይኑ፡ እሞ 9911 ምድዋል ምስዘድልየኩም፡ ነቲ ናይ ዲስፓች ፕሮሰነል ወይ ድማ ነቲ COVID-19 ዝምርምረኩም ዘሎ ኣካል ሓብርዎ። እንተደኣ ተኻእሉ፡ እቲ ናይ ኢመጸርጀንሲ ኣገልግሎት ዝህብ ኣካል ቅድሚ ምምጻኡ፡ ናይ ሕክምና ማስኬራ ግብሩ።

ንበይንኻ ኣብ ገዛ ናይ ምግላል ግዜ ምቁራጽ

ዝተረጋገጸ COVID-19 ዘለዎም ሰባት፡ እቲ ንኻልኣት ሰባት ናይ ምትሕልላድም ተኸኢሎ ታሕቲ እዩ ተባሂሉ ክሳብ ዝውሰን፡ ኣብ ገዛ ንበይንኻም ብምግላል ጥንቃቄ ክቐጽሉ ይግባእ። ንበይንኻ ኣብ ገዛ ብምግላል ዝግበር ጥንቃቄ ንምቁራጽ ዝወሃብ ውሳኔ፡ ምስቶም ወሃብቲ ኣገልግሎት ጥዕናን፡ ከምእውን ናይ ሃገራዊን ዞባውን ክፍሊ ጥዕና ብምምኽኻር ንነፍሲ ወከፍ ጉዳይ በብሓደ ብምርኣይ ዝውሰን ይኸውን።

